

**Dit is een uitgave van Werkgroep
VRIENDEN VAN DE HEIMANSHOF.
"Een Veluwe natuurtuin"
december 2017**

Secretaris/penningmeester Peter van Noorden
Tamarixplantsoen 203
1702 JD Heerhugowaard tel. 06-22613249
E-mail: p.vannoorden@gmail.com

De Heimanshof ontstond in 1935 en behoort tot de oudste tuinen van ons land.

De Heimanshof is opgenomen in de 'Oase Heemtuin Gids', een uitgave van de Stichting Oase.

De Heimanshof maakt deel uit van vakantiecentrum 'De Paasheuvel' te Vierhouten.

Banknummer van de werkgroep: NL76RABO0163 8274 19 t.n.v.
Stichting Vrienden van de Heimanshof

Onze website: www.Heimanshof.nl

Foto voorpagina: Anneke Manintveld-Koldenhof
Andere foto's: Anneke Manintveld-Koldenhof

Illusie of illustratie.

Els Kaper-Klaver

Op zijn wandeltocht schreef John Jansen van Galen: "De oude schuren met nieuwe landbouwwerktuigen er in, de nooit gebruikte hefboom boven de waterput en een paar klompen decoratief tegen een muur. Dit is de illusie van een oud landschap, zorgvuldig in tact gehouden door instanties als o.a.

Natuurmonumenten.

Maar ach, wat is er in het leven meer te genieten dan illusie."

Ojee, denk ik opeens, is onze heemtuin met zijn oude Veluwe flora ook een illusie? Is de tijd voorbij voor alles wat bij ons bloeit, is onze maaier met zijn echte zeis een spel, een illusie in plaats van echt?

Maar nee, ik zie onze heemtuin meer als een poging om oude gebruiken echt in leven te houden. Het is een illustratie van hoe het vroeger was op de Veluwe, maar ook een dappere poging om de restjes in stand te houden van wat er nog bestaat. Laten overleven en doorgeven aan de natuur in komende tijden. Daar bestaat onze Heimanshof voor. We gaan door!

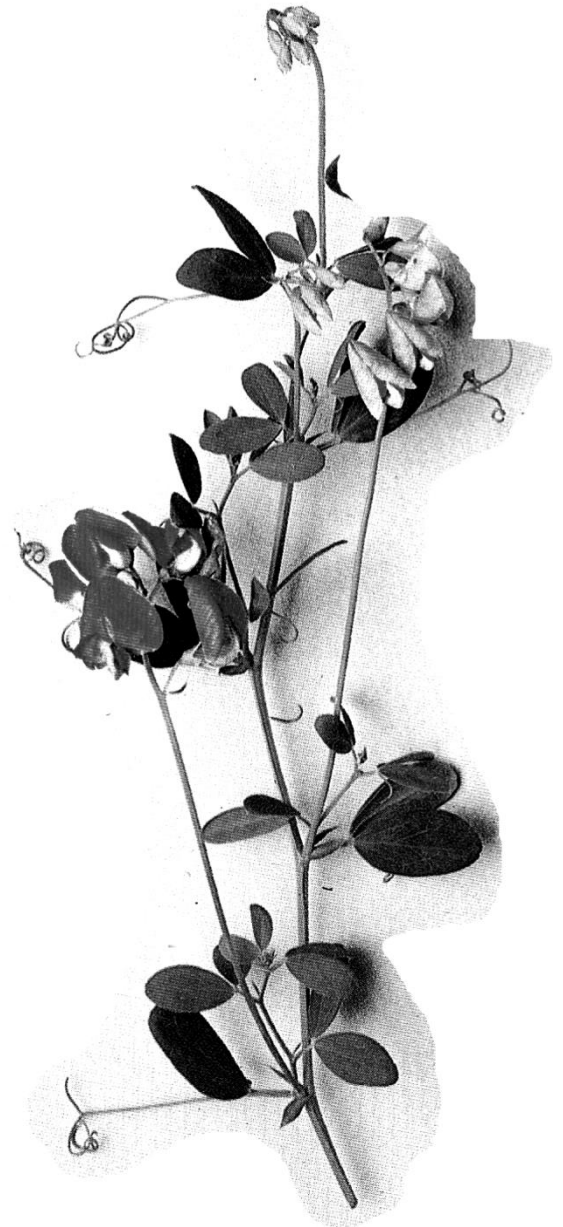
Ook dit jaar is er weer met veel plezier gewerkt door alle leden van onze vaste kerngroep.

Martina Boom, Henri Bückmann, April Bowen, Ab Floris, Cor van Galen, Yvonne Joosten, Annelies Hulsebosch, Els en Ruud Kaper, Anneke Manintveld, Hanna en Peter van Noorden, Eline Oderkerk en Ineke van Schaick: reuze veel dank voor jullie inzet!

Wij willen er volgend jaar allemaal weer zijn.

En u, beste lezer, komt u ook eens kijken?

Wij geven u graag een rondleiding op 24/25 maart, 21/22 april, 12/13 mei, 16/17 juni, 14/15 juli, 18/19 augustus 15/16 september en 13/14 oktober. De Vrienden van de Heimanshof in Vierhouten wensen u een goed en zonnig 2018, en graag tot ziens in onze mooie natuurtuin!

Aardaker

Secretariaatsverslag

Peter van Noorden - Secretaris/penningmeester

Ook in 2016 is de scheve boom, die met zijn kruin boven de grote vijver hangt, niet omgegaan. Waarschijnlijk blijft de boom nog jaren staan. De flinke stormen van dit jaar hebben geen vat op de boom gehad en de gemeenteambtenaar die ernaar gekeken heeft, zag geen reden om de boom weg te halen.

Zoals het verhaal van de boom is, zo gaat het ook met onze werkgroep. Elke jaar wordt iedereen weer een jaartje ouder en geleidelijk aan doen de beperkingen zich gelden. Maar we gaan door. Dit jaar kregen we hulp van buitenaf. Naast de inzet van onze nieuwe werkgroepsleden die ook dit jaar trouw bleven komen, kregen we extra hulp van incidentele werkers en eenmalig hulp van twintig werkers van heemtuin De Heimanshof uit Hoofddorp. Deze groep bracht een excursie aan onze tuin en bood aan om met een aantal vrijwilligers in het najaar terug te keren om ons bij zware klussen te helpen. Een prachtig aanbod, waar we dankbaar gebruik van maakten.

Het voortschrijden van de tijd brengt altijd veranderingen met zich mee. De tijd zorgt niet alleen voor vertering, verrotting en vernietiging zodat dingen verdwijnen, maar zorgt er door voortschrijdend inzicht en nieuwe opvattingen en ideeën voor, dat ogenschijnlijk onveranderbare zaken anders worden. Dat is te merken in onze samenleving, maar ook in de tuin.

Zo 'vecht' elke plant voor zijn plekje. Verstoringen van allerlei aard: te droog, te nat, te zonnig, teveel schaduw, te veel of te weinig zuur in de grond, enz. bepalen het lot: opbloeien en leven of afsterven.

Door dit alles is de heemtuin van vandaag een andere tuin, dan de tuin die bijvoorbeeld 10 jaar geleden werd bezocht.

Buiten onze toegangspoort, op het terrein van de Paasheuvel, gaat het al net zo. Wie had dat gedacht, maar door verkoop is het terrein van de Paasheuvel opeens 10 hectare kleiner geworden. De Paasheuvelgroep had drie jaar geleden al aangekondigd, dat zij zich vooral zou gaan richten op groepen. Er zou voor individuele kampeerdere, seizoeners en jaarplaatsgasten minder aandacht zijn. Nu is door verkoop van grond de zorg voor deze groep van kampeerdere overgedragen aan de VDB-groep, die per 1 december 2017 onder de naam Heidepark Veluwsch Karakter een nieuwe camping start; een camping waarop het individuele kamperen het hoofddoel zal zijn.

De heemtuin, geen officieel monument, blijft eigendom van de Paasheuvelgroep, net als de andere oud-AJC monumenten. Natuurlijk hopen we, dat de kampeerdere van de nieuwe camping onze tuin blijven of gaan bezoeken.

In 2017 hebben tien werkweekenden plaats gevonden. Daarnaast hebben individuele werkgroepsleden in extra tijd voor de tuin gewerkt met als resultaat, dat het ons ook dit jaar weer

is gelukt om de tuin kwalitatief op peil te houden. Naast het werk aan de natuur werd de Hofhut rondom geschuurd en in de beits gezet, werd de bekisting van de waterput vernieuwd en werd het brugdek van de brug over de vijvers vernieuwd.

Buiten een berg energie, was bij dit alles ook geld gemoeid. Daarnaast kwamen we ook voor andere kosten te staan: de keukenboiler ging stuk, dus moest er een nieuwe komen. Datzelfde gold voor de elektrische kachel die ermee ophield. Door de ligging van de Hofhut, onder grote bomen, bereikt de directe warmte van de zon de hut nauwelijks, waardoor de zon de hut nooit eens lekker opwarmt. Binnen is het zelfs in de wat koelere zomers vaak kil. Maar daarin komt wellicht verandering, want de bomen, die pal naast de Hofhut staan, worden heel slecht en moeten eigenlijk gerood worden.

De inkomsten van de tuin bestonden ook dit jaar uit de vrijwillige bijdragen van onze “donateurs”, de giften van passanten die hun bezoek waardeerden met een kleine geldelijke bijdrage en uit de stortingen van onze vrijwillige tuinwachten, als dank voor het gebruik van de Hofhut. In totaal ontvingen we zo € 1508,95, waarvan meer dan een derde deel afkomstig was van een paar tuinwachten. Één tuinwacht schonk zelfs € 500,00. Geweldig natuurlijk, maar dat toont ook aan dat de opbouw van onze totale inkomsten erg onevenwichtig is. Met deze totale inkomsten konden we dit jaar alle klussen en vernieuwingen bekostigen,

zodat we geen aanspraak op ons spaartegoed moesten doen.

De terugloop van het aantal donateurs baart ons echter wel zorgen. Veel donateurs hadden we uit de kring van de voormalige AJC, maar die groep wordt steeds kleiner. De andere groep waar wij op steunen komt uit onze eigen familiekring, maar dat zijn meestal leeftijdsgenoten van onze medewerkers en ook dat groepje groeit niet meer. We werken hard in de tuin, maar zijn kennelijk niet zo goed in het werven van fondsen. Daarom vragen we aan u, die onze nieuwsbrief leest.

Help ons alstublieft:

- stort zelf jaarlijks een (kleine) gift,
- geef deze Nieuwsbrief door,
- maak reclame voor de tuin en werf een donateur. (De stichting Vrienden van de Heimanshof is een ANBI-erkende instelling)

In 2018 staan in de periode van februari tot en met november weer 10 werkweekenden gepland. Nieuw is, dat alle werkzaamheden in kleine werkzame porties in een jaarschema worden gezet. Ieder medewerker maakt een keuze uit de klussen van de betreffende maand, voert de opdracht uit en tekent af als een klus gereed is. Deze nieuwe, flexibele en meer zelfsturende aanpak maakt het ook mogelijk om tussen twee geplande weekenden in de tuin aan de slag te gaan. We kunnen zo ook een beroep doen op andere werkers.

In ieder geval wordt 2018 weer een nieuwe uitdaging om de tuin aantrekkelijk te houden, waardevolle

en zeldzame planten te beschermen en het bezit van Hofhut met schuur, maar ook paden, poort en omheining op orde te houden. Met ongeveer € 1500,00 aan inkomsten kunnen we ook in 2018 de onvermijdbare onkosten weer betalen.

Werkzaamheden, die we zelf niet meer kunnen uitvoeren of uit veiligheidsoverweging zelf niet meer mogen doen, zullen we uitbesteden en dat is natuurlijk niet gratis. Daarom vraag ik u om ook voor komend jaar weer uw bijdrage over te maken voor het behoud van onze waardevolle historische tuin.

Wij zullen het goed besteden; het gaat om natuurbehoud en natuureducatie!

Wilt u uw bijdrage svp storten op rekening:

NL76 RABO 0163 8274 19

ten name van: Stichting Vrienden van de Heimanshof te Heerhugowaard?

EN wilt daarbij uw volledige adres vermelden, ALLEEN DAN kunnen we u de volgende nieuwsbrief sturen.

Penningmeesterverslag

Peter van Noorden - Secretaris/penningmeester

Ons boekjaar loopt van 1 december tot 1 december.

Op 1 december 2016 was er in totaal € 6.420,35 in de kas en op de bank.

In 2017 werd aan donaties en giften in totaal € 1.508,95 ontvangen. Van gebruikers van onze Hofhut, die tevens als tuinwacht 'dienst deden', ontvingen we € 625,00 Van onze vaste donateurs kregen we € 745,00 en via het giftenbakje aan het hek kwam € 129,62 binnen. De ontvangen rente over 2015 bedroeg € 9,33

De verkoop van kaarten, boekjes en boekenleggers bracht netto toch nog € 29,60 op. De inkoop en aanmaak van nieuw verkoopmateriaal is er dan al af.

De kosten aan de Hofhut, bruggen en tuin bedroegen dit jaar € 1137,60. Het meeste geld ging dit jaar op aan brughout, ijzerwaren voor de brug, een nieuwe boiler en een nieuwe kachel, afdekzeilen, enz. Voor de tuin zelf bleven de uitgaven natuurlijk beperkt. Alleen waren er kosten voor benzine en de winterrogge.

De administratieve en overige kosten komen in 2017 uit op € 318,55. Het gaat hier voor een belangrijk deel om de jaarlijks terugkerende kosten voor de aanmaak en verzending van de Nieuwsbrief € 158,25, de bankkosten van de RABO-bank € 130,30, ons lidmaatschap van de landelijke vereniging van heemtuinen in

Nederland (Oase) € 30,00 en
huishoudelijke uitgaven € 27,61.
Op 1 december 2017 hebben we in
totaal € 6.623,26. Dat is € 3,34 in de
kas, op de Rabo-betalrekening een
bedrag van € 1.352,00 en op de

Rabo- bedrijfsspaarrekening € 5.267,92
We hebben mede door uw bijdragen in
2017 alle uitgaven kunnen betalen uit
de inkomsten van dat jaar en hielden
nog € 54,79 over.

	Samenvatting 2017	Samenvatting 2016
<u>inkomsten</u>		
Kas/bank per 1-12 (start)	€ 6.420,35	€ 5.644,08
Rente	€ 9,33	€ 20,57
Giften	€ 1.499,62	€ 1.917,82
Verkoop	€ 29,60	€ 29,00
Voorschot	€ 148,12	
<u>uitgaven</u>		
kosten tuin/schuur	€ 1.165,21	€ 868,61
administratieve kosten	€ 318,55	€ 322,51
kas/bank 1-12 (einde)	€ 6.623,26	€ 6.420,35
	-----	-----
	€ 8.107,02	€ 8.107,02

		€ 7.611,47

		€ 7.611,47

Voor een tuin is dit een gezond
overzicht. Met dit inkomsten- en
uitgavenpatroon kunnen we nog jaren
voort. We kunnen zelfs, indien zich
dat voordoet, wat groter werk aan.

Het werk ligt nu een paar maanden stil
en dan mogen we weer aan de slag.
We kijken ernaar uit, want dan is de
lente in aantocht en wat is er dan fijner
om dan in de natuur te mogen werken.

Hulp van de Heimanshof Hoofddorp

De Heimanshof helpt de Heimanshof.

Heemtuin de Heimanshof uit Hoofddorp had vorig jaar aangeboden om ons dit jaar te helpen met het uitbaggeren van de beek. En ja hoor, in oktober kwamen ze met twintig helpers, een heel weekend. De overeenkomst was dat ze van het Paasheuvelterrein kost en inwoning zouden krijgen in ruil voor het schoonmaken van de beek op het hele terrein.

En daar kwamen ze, met een grote groep tieners en jongvolwassenen plus oudere geroutineerde werkers.

Het was gelukkig mooi weer. De lange tafel met stoelen en banken in de kuil voor de hut vormde een waar centrum voor 30 personen. Terwijl we koffie dronken of lunchten kwamen de wespen weer vrolijk tevoorschijn. Eekhoornkinderen speelden onbekommerd om ons heen, en ook de roodborstjes kwamen nieuwsgierig kijken.

Het was een hele klus om iedereen in kleine groepjes op diverse plaatsen aan het werk te zetten. Gereedschap en kruiwagens waren er genoeg; ze hadden een aanhanger vol meegenomen uit hun heemtuin in Hoofddorp. En wij hadden genoeg laarzen in voorraad!

Afijn, op een bepaald moment waren we alle dertig toch aan het werk: boven op de oever snoeien, zagen, takken klein maken en wegwerken, blad uit de beek harken en omhoog gooien, modder omhoog gooien op de

hoge oevers, wallekanten kaal maken, maar ook afwassen, koffie zetten, enz. Het was hectisch voor ons om regelmatig weer opnieuw mensen aan te sturen, te helpen en aan het werk te zetten.

En steeds maar weer voor 30 mensen koffie, thee, fris en iets 'happigs' gereed te hebben! 's Avonds aten we heerlijk in het restaurant op het Paasheuvelterrein. Gezellig met z'n allen gemengd aan alle tafels, veel kletsen met elkaar, informatie uitwisselen over de tuinen en zo. Waren ze moe? Welnee, 's avonds ging een deel nog op zwijntocht. En tot slot werd er een kampvuur gestookt van los hout uit onze tuin, én van de dode berken die ze 's middags nog even in de boswal hadden omgetrokken.

Onze ploeg was zondag weer present. Tevreden over gister, maar opgelucht dat het wilde feest weer voorbij was! 's Middags namen we nog even afscheid bij de thee, met veel bedankjes aan elkaar.

Een greep uit het logboek in 2017.

... Onze eerste werkdag in februari: blad ruimen, blad, blad, blad. Ook op de hei was het goed toeven. Daar moest ook het blad vanaf. Altijd leuk om elkaar na de winter weer te zien...

... Bij de start van het jaar troffen we een onverwacht cadeautje aan in de Hofhut: een verlaten muizennest onder de tafel. Die lieverds hadden een kussen van de bank gesleept en er een warm nest in geknaagd. Nog beter opbergen dus!

... Ook in maart is onze school-stagiair Jeremy er weer, een fantastische hulp die ook op zondag uit zichzelf kwam meedoen. Werkzaamheden: doorstroming beken, blauwgrasland geschoond, blad uit kreek en kopsloot, en een nieuw raampje in de wc geplaatst...

... Mei. Wat een hitte. Dat hebben we nog niet vaak gehad. Zoveel mogelijk klussen in de schaduw. Hoewel, met 7 mensen en 7 kruiwagens zand halen was wel een warme klus. We hebben er een zijkant van het schraalgrasland- dalletje mee verhoogd...

... Er zijn weer naambordjes bij de planten gezet. Met een kruiwagen met platte pennen, crêpeplakband, zwarte viltstift en plantenboek, trekken twee paar 'kenners' van plant naar plant...

... Juni: 4 groene kikkers, 1 wezel, 2 eekhoorns met hun kleintjes, een eend met zaterdag 3 en zondag nog 2

kleintjes. De grote Ratelaar bloeit, en onze nieuw gezaaide Aardaker toont ons rozerode bloemen...

... Op het knopig Helmkruid zaten een heleboel prachtige rupsen, rij na rij naar de toppen klimmend. De rupsen zijn wit met gele ringen en veel zwarte stippen.

Ze worden prachtige nachtvlindertjes met zachte vleugels
De naam is: Helmkruidvlinder.

...We zien: een zanglijster met jong, een bloeiende akker met zelfs 1 Korenbloem, ongeveer twintig verspreid staande orchideeën, de Rietorchis...

... Het is toch een feest om hier te werken. En dat niet alleen: Er wordt gegeten en gedronken, met heel vaak een traktatie bij de koffie. En er wordt over van alles gekletst, zomaar, maar vaak ook flink inhoudelijk over boeken, maatschappelijke onderwerpen en politiek...

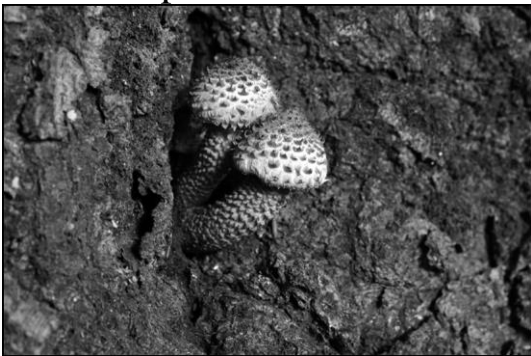

... In juli kwam de IVN-groep uit Baarn op excursie. Ze zijn enthousiast over het maaien met de zeis. Dat is goed voor de biodiversiteit in onze tuin. Ze zeggen: lastig dat jullie zoveel bomen hebben, want die trekken zoveel vocht weg (een beuk wel 200 liter per etmaal). We zijn verbaasd; dit is toch een echte bostuin? En met een regenbeek bij de hand?

Lyrische reacties over Veenmos, Lavendelheide, Zevenster, Koningsvaren, Wilgenroosjes, enz...

...Er kwam een vogelaarster op bezoek. Er kwam een meneer die opnames maakte van de mierenhopen. Bezigt met een film. Ook heeft hij Veenmos meegenomen om onder de microscoop te onderzoeken...

... En paddenstoelen waren er ook weer volop...

... Ook weer 's nachts uilen gehoord, denk ik. Toch vond ik hun kreten ietsje anders dan andere jaren. 's Nachts meende ik twee keer bedrijvige muizen te horen bij de muur van de slaapkamer en keukenuitbouw. Toen heb ik de verzameling dorre bladeren, die daar buiten tegen de muur ligt, naar de

composthoop gebracht. Daarna geen nijvere muisjes meer gehoord...

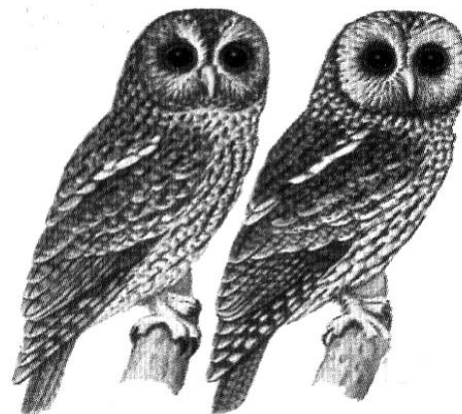
... Omstreeks 11 uur 's avonds probeerde een aantal wespen binnen te komen via het hor van het keukenraam. Uiteindelijk is het eentje gelukt. Ik wilde hem vangen met potje en kaart, maar hij was onvindbaar...

... Elke avond proberen grote wespen - hoornaars - de hut binnen te komen. (Ze zijn dol op het TL-licht in de keuken.) Vandaag zag Fem dat er een hoornaar-nest zit in de uilenkast in de beuk achter de schuur. Maar goed dat de deur 's avonds dicht zit...

... De eekhoortjes laten zich veelvuldig zien. Er zat er eentje mij in de gaten te houden en hij probeerde me met een soort kreet te intimideren...

... In de avond worden we nog begroet door een jonge bosuil. Ja, dit moet dus een jonge bosuil zijn: Uieiet Uiiit ...

... Er kwam een ouder echtpaar dat hier dichtbij een boerderij heeft bewoond, en allang niet meer in Vierhouten was geweest. De man zei: "Zeg maar dat Napoleon is geweest." Kennelijk droeg hij zijn pet altijd dwars. En verder: enthousiaste bezoekers die de tuin prachtig vonden...

... En natuurlijk die halfronde paaltjes in de knuppelbruggetjes vernieuwd. Dat blijft ook altijd doorgaan...

... De roggeakker is door ons allen van heel veel beukenzaailingen ontdaan. Daarna is hij vakkundig door Ab omgelegd, gezeefd, en samen met Ineke van graswortels ontdaan. Volgende maand met de 'cultivator' er door en dan inzaaien met rogge...

... De compostbakken zijn leeggemaakt, op een bruikbaar restje voor volgend jaar na. De tweede compostbak is omgebouwd tot berging voor onze materiaalvoorraad. De omgeving van de schuur ziet er nu weer opgeruimd uit...

... Novembersnoei, vormsnoei van hulstbosjes en houtsingels langs de beek. En dan de laatste klus: de Hofhut winterklaar maken. Papieren en dekens in dichte dozen, vochtvrij en knaagvrij. Kussens en matrassen op z'n kant, en de deur naar de slaapkamer goed dicht houden tegen de muizen, tot volgend jaar!

Een meiverslag van tuinwachten Geert en Marijke.

De heemtuin hebben we helemaal zien ontluiken. Overal bloemetjes. En de gele brem bij de bank op het heitje is een lust voor het oog.

Ons verblijf hier begon met nachtvorst, en nu - twee weken later - eindigen we met een ware hittegolf van 3 dagen rond de 30 graden Celsius!

Er kwamen mensen van een boomzagerij om te bekijken of een boom vlak naast de Hofhut weg moet.

Ja dus. Dat was wel even schrikken. Dat wordt een klus voor het najaar.

We hebben heel wat belangstellende bezoekers in de tuin gehad, en we hebben vier fietsers en een stel met een hond moeten tegenhouden.

Er kwam een man die die twee eekhoortjes, die we regelmatig zagen, wilde fotograferen.

's Avonds werden we verrast door hele grote prachtige rondvliegende kevers. Het blijken meikevers te zijn.

Een behoorlijke herrie wordt jammer genoeg gemaakt door rondvliegende helikopters, tot middernacht. Ze vliegen rakelings langs de boomtoppen boven ons hoofd. Zal wel een legeroefening zijn. En wat is het heerlijk leven in een houten huis!

Nieuws over de Paasheuvel.

De Gelderse Milieu Federatie is op bezoek geweest in de Heimanshof en op het Paasheuvelterrein. En wat ze zagen viel in goede aarde: ze zagen een terrein met veel oorspronkelijke Veluwenatuur in plaats van een kampeerterrein met de gebruikelijke heggen, rechte paden, bloembakken en strak gemaaide grasvelden. De visie van vorige beheerders én de gemeente Nunspeet om een zo natuurlijk mogelijke Veluwse sfeer te behouden is dus zinvol gebleken.

De Paasheuvelgroep Vierhouten, de Gelderse Milieu Federatie, Stichting Veluwe Bijzonder en Dorpsgemeenschap Vierhouten sluiten nu een overeenkomst tot betere samenwerking, o.a. op het gebied van kampeerbeheer en natuurbeheer.

Wij zijn er blij mee!

